

KAUPUNKILIIKENNE
STADSTRAFIK

Årsberättelse 2023

Sammanfattning

Det här är Huvudstadsregionens Stadstrafik Ab

Vi finns där för stadsborna i deras vardag. År 2023 gjordes 128 miljoner resor med metro, spårvagn, Sveaborgsfärjan och stadscyklar.

Vi trafikerar spårvagnarna och producerar trafikeringen av metron som en tjänst. Vårt dotterbolag Suomenlinnan Liikenne Oy ansvarar för person- och godstrafiken på Sveaborgs och Kronbergsstrandens färjor.

Våra cirka 330 yrkeskunniga anställda håller fastigheterna och spåren för metro- och spårvagnstrafiken i skick. Totalt har stadstrafiken över 1 300 yrkeskunniga anställda inom olika branscher. Helsingfors stads trafikverk ansvarar för metrotrafiken och den tillhörande kollektivtrafikinfrastrukturen. Helsingfors stads trafikverk ansvarar även för metrons bannät och dess trafik.

Vi ansvarar för den populära tjänsten Helsingfors stadscyklar, som användarna varit nöjda med år efter år.

År 2023 uppgick vår omsättning till 215 miljoner euro. Vi är en betydande aktör inom kollektivtrafikbranschen, och vår omsättning växer från år till år.

Säkerheten är grunden till all vår verksamhet. Vår underhållspersonal ser till att infrastrukturen och utrustningen är säker, medan våra kontrollrum och ordningsvakter sörjer för resenärernas och trafikens säkerhet dygnet runt.

Vår unika kompetens behövs i flera stora spårtrafikprojekt i huvudstadsregionen – till exempel Spårjokern, Kronbroarna och spårtrafikprojektet från Fiskehamnen till Böle samt Västra Helsingfors spårtrafikprojekt. År 2023 har vi investerat cirka 186 miljoner euro i ny infrastruktur för kollektivtrafik.

För oss betyder ansvarsfullhet att vi tillhandahåller tjänster av hög kvalitet som är kostnadseffektiva och miljövänliga, utan att glömma personalens välmående.

Resenärerna är nöjda med de tjänster vi producerar. Av alla former av kollektivtrafik var passagerarna i Helsingforsregionen år 2023 mest nöjda med vår metro- och spårvagnstrafik.

Stadstrafik Ab 2023

Omsättning, mn €	215
Resultat, mn €	-2,3
Personal	1354
Stadstrafiks andel av kollektivtrafikresor i Helsingforsregionerna	37%
Spårvägarnas banlängd (spår i två riktningar)	89 km
Antal spårvagnshållplatser	365
Antal spårvagnar	137
Metrons banlängd (spår i två riktningar)	43 km
Antal metrostationer	30
Antal metrotåg	50
Antal stadscykelstationer	460
Antal stadscyklar	4600

Suomenlinnan Liikenne Oy 2023

Omsättning, mn €	5,6
Resultat €	0
Personal	20

STRATEGI – Mot hållbar tillväxt

År 2023 var det första hela verksamhetsåret för Stadstrafik Ab och även det första hela året med strategin Mot hållbar tillväxt. Under året genomfördes strategin genom enhetsenliga åtgärder och projekt.

Vår vision är att vara den bästa transportören och utvecklaren bland hållbara städer. Vi främjar vår strategi genom fem teman: unik helhet för stads-transportsystem, gemensam hållbar transport, kostnadseffektivitet, utmärkt medarbetarerfarenhet och koldioxidneutralitet.

Under berättelseåret genomfördes strategin genom enhetsenliga åtgärder och projekt. Våra strategiska utvecklingsprojekt och ca 400 investeringsprojekt främjade uppnåendet av våra strategiska mål.

Huvudstadsregionen växer, spårtrafiken överskrider kommungränserna, människornas resvanor blir mångsidigare och ny teknik möjliggör mångsidiga tjänster. Klimatförändringen ställer nya villkor på trafiken, men skapar även flera nya möjligheter för kollektivtrafiken.

Ett effektivt kollektivtrafiksystem som fungerar med utsläppsfri el och baserar sig på spårtrafiken möjliggör byggandet av en spårnätstad och minskningen av klimatutsläpp. En fungerande spårvagns- och metrotrafik som växer över kommungränserna lockar bilisterna att använda kollektivtrafiken, men kollektivtrafikstjänsterna måste även utvecklas så de motsvarar användarnas förväntningar.

I framtiden har den lätta spårtrafiken fortfarande positiva utvecklingsutsikter, och spårtrafiken kommer att fortsätta att ersätta busstrafiken i allt högre grad. Huvudstadsregionen växer och behöver betydande kollektivtrafikinvesteringar som ger oss en möjlighet till hållbar tillväxt i affärsverksamheten. Antalet spårbundna resor kan till och med tredubblas fram till 2040-talet, vilket leder till att spårinfrastrukturinvesteringarna i städerna ökar kraftigt.

Ur vår ägare Helsingfors stads och våra kunder HRT:s, Länsimetros samt Esbo och Vanda städers perspektiv har vi som utvecklare och producent av kostnadseffektiva och högklassiga kollektivtrafiktjänster en viktig roll i förbättrandet av hela huvudstadsregionens attraktionskraft.

Vi finns där för stadsborna i deras vardag och gör det lätt för stadsborna att röra sig. Som trafikidkare och ägare av infrastruktur för kollektivtrafik är vi en unik expert på den spårbundna stadstrafiken i Finland, och agerar på det sätt som är bäst för helheten och hela samhället.

Året med stadstrafik 2023 i siffror

	2022	2023
Antal passagerare i spårvägstrafiken, mn	41,8	44,2
Antal passagerare i metrotrafiken, mn	69,9	79
Antal passagerare hos Suomenlinnan Liikenne Oy, mn	1,9	2,2
Fordonstransporter på Sveaborgsfärjan	19 100	18 649
Stadscykel färder, mn	2,5	2,5
Spårvägstrafiken, platskilometrar, mn*	691	703
Metrotrafiken, platskilometrar, mn*	3 136	3 565
Av tidtabellsenliga avgångar i spårvägstrafiken kördes, %	98,81	99,72
Av tidtabellsenliga avgångar i metrotrafiken kördes, %	98,98	99,79

*Platskilometer anger den sträcka som körs med vagn eller tåg gånger antal kundplatser.

Vi trafikerar

Vårt viktigaste mål för 2023 var att återställa tillförlitligheten i trafiken. Efter det första kvartalet uppnådde vi målet. En lyckad förarrekrytering och -skolning stod i en avgörande roll – under året utbildade vi 250 nya förare för metron och spårvagnarna. Under berättelseåret kunde trafikens tillförlitlighet normaliseras, vilket också direkt syntes som en förbättring av resenärernas nöjaktighet.

Nöjdast var metroresenärerna, av vilka 87 procent gav vitsordet bra för tillförlitligheten. 86 procent av resenärerna inom snabbspårvägtrafiken var nöjda med exaktheten och 81 procent inom spårvägstrafiken. Enligt HRT:s kundnöjdhetsundersökning förbättrades den säkerhet som resenärerna upplevde en aning i både metro- och spårvagnstrafiken.

Under berättelseåret inleddes trafiken under byggtiden på den nya snabbspårvägslinje 15 som är känd som Spårjokern i oktober 2023. Projektet blev klart mer än ett halvt år i förväg och underskred de budgeterade kostnaderna. Säkerheten som passagerarna i snabbspårvagn 15 upplevde var på en utmärkt nivå.

Nya körsimulatorer har fört med sig nya möjligheter att utbilda spårvagns- och metro-

förare, och i synnerhet att möta olika risk- och undantagssituationer. Med simulatorn kan man mer heltäckande än tidigare öva på situationer som nödvändigtvis inte kommer upp under den egentliga körövningen. Man kan även upprepa sällsynta situationer mer än innan. Med hjälp av simulatorerna kan man trafikera dygnet runt. Med hjälp av dem kan man även öva på sådana situationer som nödvändigtvis inte förekommer i körövningsmiljön, såsom körning i lövföre eller under snöiga omständigheter. Simulatorn förbrukar dessutom mindre el än körning med riktig utrustning.

En ny färjeförbindelse från Kronbergsstranden inleddes under berättelseåret. Vi ordnar färjetrafik via vårt dotterbolag Suomenlinnan Liikenne Oy (SLL).

Vi bygger nytt

I projektet Från Fiskehamnen till Böle framskred arbetena under berättelseåret med att spåranslagningar installerades inom hela projektområdet ända från Knekten till Böle. I slutet av året kunde man planera ibruktageand för år 2024. Byggarbetet var i gång på hela ruten inom ramen för projektet Kronbroarna.

För att kunna garantera att spårvagnstrafiken skulle löpa smidigt pågick även flera depåprojekt, av vilka de största är spårvagns- och bussdepån i Brunakärr samt ersättandet av den nuvarande depån i Forsby med en ny. Efter att ha blivit färdiga blir Brunakärr och Forsby Helsingfors huvuddepåer för spårvägstrafiken. De höga miljömålen har styrt planeringen och byggandet av båda projekten.

Byggnadstekniskt färdigställdes huvudsakligen depån i Brunakärr under berättelseåret. Entreprenören överläter depån till Stadstrafik våren 2024, varefter det ännu återstår testning och utbildning innan depån tas i bruk operativt i slutet av 2024.

Depån i Brunakärr kommer att betjäna spårledningarna i västra Helsingfors och behövs hos HRT:s regionala busstrafik. Depån får förvaringsutrymme för cirka hundra spårvagnar. Utöver förvaringsutrymmet finns det sex dygnsvårdspplatser för spårvagnar, åtta reparationsplatser och ett svarvspår. På

taket på depån blir det förvaringsutrymme för 220 st. 14 meter långa bussar.

I projektet i Forsby ersätts de nuvarande, upp till 80 år gamla och delvis oändamålsenliga lokalerna med en ny spårvagnsdepå. Som en del av projektet förnyas även de utrymmen för banunderhåll som finns i anslutning till depån. Konkurrensutsättningen av upphandlingen av förnyandet av depån i Forsby framskred under våren 2023 och utvecklingsfasen inleddes i augusti. Till den sista förhandlingsomgången valdes slutligen två grupper, av vilka Stadstrafikens styrelse i juni valde gruppen Akseli som sin allianspartner. Alliansen omfattas av Skanska Infra Oy, Skanska Talonrakennus Oy, Sweco Finland Oy, Sipti Infra Oy, Rejlers Rakentaminen Oy och Arkkitehtityöhuone APRT Oy. Målet är att den nya depån i Forsby ska färdigställas 2028.

Under berättelseåret inleddes även en utvidgning av produktionen av bytesdelar för metrodepån i Kasäkern. Mängden metrotågs- och spårvagnsutrustning kommer att öka under de kommande åren, och dessutom kommer alla utbytesdelar till spårvagnar i framtiden att istandsättas i metrodepån. Den nya utrustningen kräver även nya produktionsanläggningar.

Upphandlings- och genomförandeplanerna utarbetades 2023 och genomförandefasen inleddes i december 2023.

Utöver de projekt som befinner sig i byggnadsskedet planerades under berättelseåret kommande projekt, såsom Vandaspåran, spårvägen i Västra Helsingfors och snabbspårvägen i Västra hamnen.

Stadstrafiks stora stadsspårsprojekt belönades för ett gott arbete under berättelseåret. Spårjokern fick Iso Tömpä-priset av Maarakennusalan neuvottelukunta, MANK ry, under markbyggnadsdagarna som hölls i september. I oktober valdes Spårjokern till Årets projekt. Priset delas ut av Projektammattilaisiet ry (PRY). Årets RIL-pris vanns av Spårjokerns spår- och gatuinfrastruktur samt genomförandet av depån som allians. Spårjokern belönades dessutom som Årets betongstruktur 2023.

Kronbroarna-alliansens delprojekt i Hagnäs utsågs 2023 till Årets gatuarbetsplats i Helsingfors. Projektet Från Fiskehamnen till Böle på Hermanstads strandväg mellan Gamla vintervägen och Gäddviksgatan belönades med hedersomnämnan. Projektet från Fiskehamnen till Böle, Spårjokern och depån i Brunakärr har lyckats främja positiva miljökonsekvenser på ett exemplariskt sätt och därför beviljades de Kommunfinansens gröna finansiering.

Vi håller infrastrukturen och fastigheterna i skick

De grundläggande förbättringarna på metrostationerna i Hagnäs och Sörnäs blev klara 2023. Byggandet av centralen för hälsa och välbefinnande bereddes i Kampen, och därför stängdes metrostationens västra biljetthall.

År 2023 byggdes i samband med renoveringsarbetena av Mannerheimsvägen

en färdig dubbelriktad bana på 1,3 kilometer från Postgatan till Runebergsgatan och två hållplatspar samt installerades stolpar för gemensam användning.

Dessutom reparerades ett flertal andra stamspår runt om i Helsingfors på sammanlagt 1 268 spårmeter.

Vi utvecklar utrustningen

Under berättelseåret inleddes anskaffningen av nya spårvagnar för snabbspårvagnarna Artic X54.

Från och med 2030 kommer stadsspårvagnarna att ersätta de spårvagnar med delvist låga golv som tagits i bruk på 70- och 80-talet och som tillverkats av Valmet.

I upphandlingen finns 33 nya snabbspårvagnar och 30 nya stadsspårvagnar. Upphandlingen innehåller också optioner för den växande stadens behov. Vid valet av leverantör kommer särskild tonvikt att läggas vid miljövänlighet, förarerfarenhet, reseerfarenhet, underhållsskyldighet och livscykelkonsekvenser som helhet. Från och

med 2029 kommer de spårvagnar som skaffas att användas för passagerartrafik och de förväntas vara i trafik fram till 2070-talet.

Ny snabbspårsutrustning har anskaffats från Skoda Transtech för att trafikera spårvägarna för snabbspår linje 15 och Kronbroarna. Sammanlagt 52 snabbspårvagnar med typnamnet ForCity Smart Artic X54 har beställts, varav 18 levererades före utgången av 2023. Resten av de 11 vagnar som kommer till linje 15 levereras 2024.

Grundläggande renovering av metrotåg i M100-serien, som inleddes 2020, slutfördes under berättelseåret. Vid den grundläggande renoveringen av tågen förnyades inred-

ningen i passagerarutrymmet, det installerades led-belysning på tågen, karosserierna ytbehandlades och förarhytterna förnyades.

En grundläggande renovering av tågen i M200-serien som tillverkades av Bombardier 2000–2001 inleddes 2023 och pågår fram till våren 2024. Vid den grundläggande renoveringen renoveras och moderniseras passagerarutrymmet, förnyas passagerarinformationsystemet och utförs de delbyten och reparationer som den tekniska livslängden förutsätter. VR FleetCare ansvarar för den grundliga saneringen av alla tåg.

Vi utvecklar nya tjänster

Tillsammans med våra samarbetspartner producerar och utvecklar vi olika cyklingstjänster i Helsingfors. Helsingfors stad har som mål att öka andelen cykling som färd sätt med 20 % fram till 2035.

För att möjliggöra denna tillväxt har de tjänster som riktats till cyklister en betydande roll. Vi har bland annat förbundit oss att förnya nuvarande cykelparkeringsställen av otillräcklig kvalitet och öka deras kapacitet vid metro- och järnvägsstationerna i Helsingfors. Utöver detta ansvarar Stadstrafik för stora anslutningsparkeringsprojekt, såsom

huvudjärnvägsstationens cykelparkeringscentral samt cykeltrafikens tjänster, såsom stadscyklar, cykelcentralen samt andra tjänster som stöder cykeltrafiken.

År 2023 gjordes cirka 2,54 miljoner resor med stadscyklarna i Helsingfors och Esbo, varav över 2,2 miljoner i Helsingfors. Anslutningsparkeringstjänsten för cyklar förbättrades på sex stationer, där gamla ställen i dåligt skick förnyades och kapaciteten utökades så att den bättre motsvarar den uppskattade efterfrågan. Samtidigt ökade man skyltningen och objektens synlighet

samt förbättrade kvaliteten och säkerheten vid parkeringsplatserna genom att möjliggöra ramläsning och öka belysningen och taken för väderskydd.

Kajsatunnelns cykelparkeringscentral höll på att byggas under berättelseåret. En ny cykelparkeringscentral byggs för cirka 900 cyklar i Helsingfors centrum som en del av gång- och cykeltunneln från Medborgartorget till Kajsaniemi, det vill säga Kajsatunneln. Byggandet av cykelparkeringscentralen inleddes 2021 och pågår uppskattningsvis till våren 2024.

Vi förbättrar kapaciteten

Metrons kapacitetsprojekt (METKA) omfattas av flera åtgärder, av vilka en del förnyar metrobanans och utrustningens system och en del förbättrar metrons kapacitet på andra sätt.

De största ändringarna gäller förnyandet av systemet för tågkontroll och ersättandet av spårströmskretsar. Samtidigt möjliggörs en tätare turtäthet och därmed en förbättring av kapaciteten.

För förbättring av metrons kapacitet och tillförlitlighet behövs också flera andra åtgärder, såsom mindre ändringar i det nuvarande trafikstyrningssystemet, åtgärder för upprätthållande av utrustningens tillförlitlighet och förbättring av passagerarkontroll.

En tätare turtäthet förutsätter en övergång från det fungerande systemet för tvångsstop som nu används för halvautomatisk

tågkontroll. I januari 2023 godkände Esbo stadsfullmäktige projektplanen. Upphandlingen av det nya systemet inleddes i april.

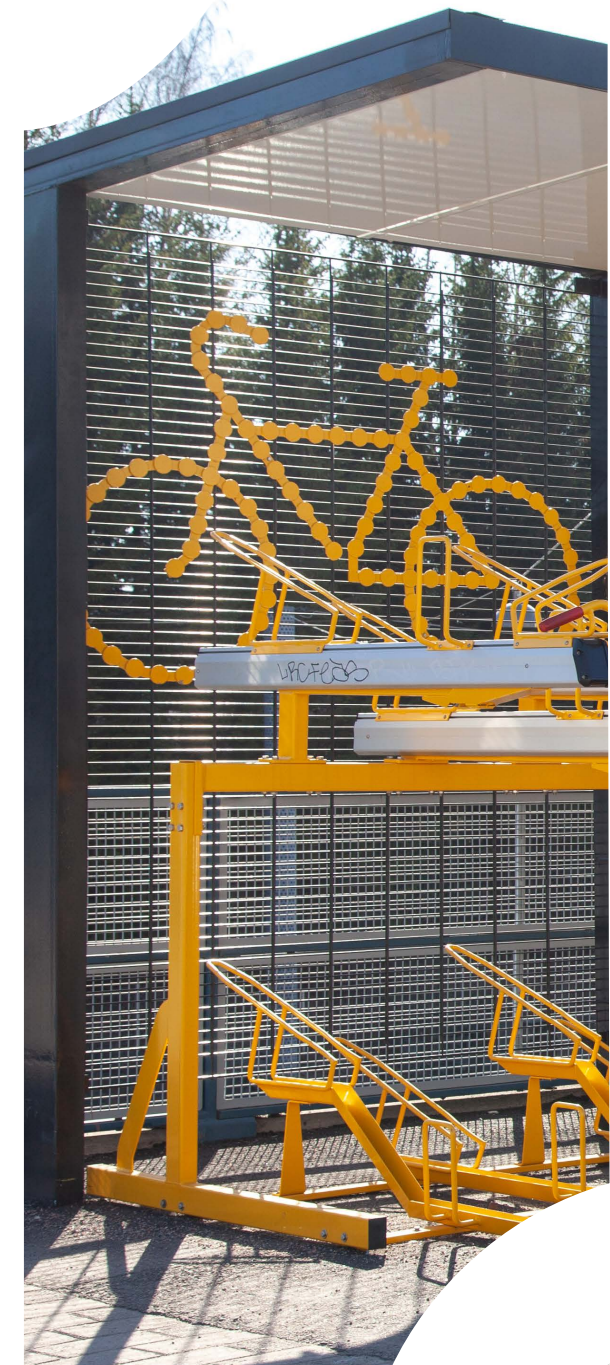
Det nya systemet för tågkontroll behöver ett nytt radionät för dataöverföring. Våren 2023 beslutade man att det nya radionätet ska genomföras med mobilnätteknik, eftersom det anses lämpa sig bäst för behoven i det nya systemet för tågkontroll och i metron. Upphandlingen bereddes under slutet av året och svaren på begäran om deltagande erhöles i slutet av november.

Spårströmskretsarna följer var på banan metrotågen finns. Utan spårströmskretsarna skulle det vara omöjligt att driva säker trafik. Metrons nuvarande spårströmskretsar närmar sig slutet av sin livscykel. Projektet för förnyande av spårströmskretsar inleddes våren 2023.

I slutet av året gjordes ändringar i säkerhetsanordningarna vid metrostationen i Östra centrum: testmagneter lades till och signalerna byttes ut för att förbättra deras synlighet. I metrodepån i Kasåkern vidtogs åtgärder för att förbättra banans och personalens säkerhet i metrodepån.

I november installerades nya skyltar på metrostationerna vid Järnvägstorget, Östra centrum och Drumsö. Syftet med skyltarna är att utreda om skyltningen inverkar på passagerarnas rörlighet på stationen och vid tågdörrarna samt allmänt på reseupplevelsen.

Utöver de egna anställda inom stadstrafiken ingick under berättelseåret cirka 40 externa konsulter från Finland, Storbritannien, Sverige och Hong Kong i Metka-teamet.

EKONOMI

Stadstrafikens omsättning var under berättelseåret 214,7 miljoner euro, varav metroersättningarna från Helsingfors stads trafikaffärsverk var 108,0 miljoner euro, spårtrafikersättningarna från HRT 68,8 miljoner euro och ersättningarna för servicen från kollektivtrafikinfrastrukturen från Helsingfors stad 37,3 miljoner euro. Omsättningen ökade i synnerhet på grund av att metrotrafiken utvidgades till Stensvik i Esbo i slutet av 2022 och att trafiken på snabbspårväg 15 inleddes i oktober 2023.

PERSONAL

En utmärkt arbetsplatsupplevelse var vårt fokusområde 2023. I personalledningen satsade vi på utvecklingen av välbefinnande i arbetet och chefsarbetet, omhändertagandet av nya kollektivavtal samt förbättrandet av säkerheten i arbetet.

Efter bolagiseringen har Stadstrafikens verksamhet utvecklats under ledning av den nya verkställande direktören, **Juha**

Hakavuori. Under 2023 fick enheten för personal och affärsverksamhetsstöd **Sanni Alajääski** som ny chef och trafikenheten **Johan Nykvist** som ny chef.

Stadstrafik Ab har förbundit sig att främja jämställdhet och likvärdighet genomgående i all sin verksamhet. Stadstrafik Ab utarbetade en jämställdhets- och likabehandlingsplan för åren 2023–2026.

MILJÖ

Vi har förbundit oss till att minska miljöeffekterna av våra tjänster under hela deras livscykel och ta hänsyn till miljöaspekterna i all vår verksamhet. Vårt strategiska mål är att vara kolneutralt 2030, men redan 2025 nollor vi de direkta utsläppen och utsläppen av köpt energi från vår egen verksamhet. Vi vill vara en föregångare när det gäller kolneutralitet inom trafik- och kommunikationsbranschen. Vi

tar ansvar för utsläppen från verksamhetens hela livscykel och gör hållbara val som förändrar verksamheten i hela branschen.

Vi har samlat de åtgärder som målet kräver i programmet Kolneutral Stadstrafik, dvs. Hilikka-programmet, som genomfördes under det första hela året av berättelseåret. År 2023 utvecklade vi också modellen för kolstyrning av investeringar, med vilket klimatbesparingarna inkluderas i planeringen och

beslutsfattandet i investeringsprojekten. I enlighet med modellen uppställer vi från och med berättelseåret i synnerhet numeriska utsläppsminskningmål för våra byggprojekt. Dessa mål styr planeringen och genomförandet av projektet. Målen blir stegvis strängare mot vårt målar 2030.

Som en del av modellen för kolstyrning utvecklade vi dessutom styrningen av planeringen av våra byggprojekt. Vi utbildade

våra experter som arbetar med investeringsprojekt i användningen av modellen för kolstyrning och startade en klimatklinikverksamhet för investeringar, genom vilken vi stöder projektcheferna i genomförandet av kolstyrningen i investeringsprojekten.

År 2023 ökade vi användningen av koldioxidsnål betong i våra byggprojekt i alla storlekar. I våra projekt användes sammanlagt över 94 200 ton utsläppsnål betong. Genom att använda koldioxidsnål betong minskade vi utsläppen från våra bygg- och underhållsprojekt med sammanlagt 4,5 miljoner kilogram.

Vi kartlägger möjligheterna att använda utsläppsnål betong i våra kommande och pågående byggobjekt. Den utsläppsnåla betongen används i de objekt den lämpar sig för. Dessutom utreder vi möjligheterna att minska behovet av betong med hjälp av olika planeringslösningar.

Stadstrafik har undertecknat Green deal-avtalet för utsläppsnåla arbetsplatser, som syftar på att minimera koldioxidutsläppen och de lokala utsläppen från arbetsplatsverksamheten. I och med avtalet har vi som mål att våra arbetsplatser år 2025 ska vara helt fossilfria och att vi ska ta i bruk arbetsmaskiner och transportutrustning som drivs med alternativa drivkrafter, såsom el,

biogas eller väte. Vi kräver även stränga utsläppsnivåer för arbetsplats- och transportutrustningen.

År 2023 var 96 procent av den lätta brännoljan och 19 procent av dieseln som våra fordon och arbetsmaskiner förbrukar förnybar. Totalt använde vi 34 340 liter förnybar lätt brännolja och 34 209 liter förnybar diesel. Tack vare det förnybara bränslet minskade koldioxidutsläppen från bränsleförbrukningen med över 25 procent jämfört med 2022.

Vårt dotterbolag Suomenlinnan Liikenne Oy tog i bruk det förnybara bränslet såväl på Sveaborgs som på Kronbergsstrandens nya rutt. Färjan till Kronbergsstranden gick helt med förnybart bränsle. Totalt användes 143 099 liter förnybart bränsle i färjorna. Koldioxidutsläppen från färjetrafikens bränsleförbrukning minskade med över 11 procent jämfört med 2022, även om prestationerna ökade och bränsleförbrukningen ökade efter det att förbindelsen från Kronbergsstranden inleddes.

I trafiken fortsatte vi det arbete som redan länge pågått för att förbättra energieffektiviteten och minska utsläppen från elförbrukningen. Den trafik som vi använder har varit utsläppsfri från och med 2012. År 2023 skaffar vi endast kärncertifierad el för trafikbehovet.

